

Diriliş Kapısı; Tевbe

•• Nur Keleş

29. ÜNİTE İMAN

KAVRAM AÇIKLAMASI / Diriliş Kapısı; Tевbe	9
ESMÂÜ'L-HÜSNÂ / el-Musavvir, el-Ğaffar	11
DİLİMİZDEKİ DUALAR / Dilde Hafif, Mizanda	14
Ağır Bir Dua: "Sübhânallah!"	
BİLİM / Dünyanın Takdir Ettiği Müslüman Bilgin:	16
Muhammed el-Battani	
YILDIZ SAHABİLER / Ka'b bin Malik	17

Sizce insanın kendine en büyük zulmü nedir? Bu sorunun cevabını yazının sonuna bırakalım da şimdi biraz hasbihal edelim. Bazı kelimeler vardır hani, söylendiği zaman kendisiyle birlikte başka kelimeleri de canlandırır zihninizde... "Pişmanlık" ve "günah" desem sözgelimi, size neyi çağırıştırır? "Tevbe" dediniz değil mi? Nedir Tевbe, şöyle bir düşünelim bakalım?

Sözlük anlamı, geri dönmek, vazgeçmek demektir. Dindeki anlamı ise işlediği günahtan samimi olarak pişmanlık duyup, Allah'tan af dilemek, bir daha işlememeye karar vermek ve bunun için gayret göstermektir.

İnsan günaha dalarak Allah ile arasındaki bağı koparıp fitratından uzaklaşır. Ancak kendi elleriyle kapattığı kapıları, samimi bir tevbe ile ve Allah'ın affetmesiyle yeniden

açar, temizlenir ve aslına döner. Tевbe, manevi can damarlarımızdan biridir. Dünya ve ahiret huzuru için hiçbir zaman tıkanmaması ve hep açık olması şarttır.

Tevbe'ye verilen değer öylesine büyüktür ki, Kur'an-ı Kerim'de seksen sekiz yerde geçmektedir. Allah'ın affedici olması, affetmeyi sevmesi günahkâr insanın yaşadığı vicdan azabını hafifletir. Bu anlamda günah işleyip pişmanlık içinde kıvranan kimseler için tevbe, bir çıkış yoludur, bir şifadır.

Tevbe sonuç değil, süreçtir. İnsan sürekli olarak iyilik ve kötülük, doğru ve yanlış, faydalı ve zararlı, helal ve haram, sevap ve günah arasında mücadele etmektedir. Bu mücadelede hep iyiden, doğrudan, faydalıdan, helalden ve sevaptan yana olması

gerekirken bunu her zaman başaramaz ve kötülüğe, yanlışa, zararlıya, harama ve günaha yönelebilir. Bu durumda büyük ıstıraplar ve çaresizlikler yaşar. Umutsuzluk içinde bocalarken tevbe kapısına yönelir. Burada hemen şunun farkında olması gerekir: "Kendimi rahatlatmak için mi tevbe edeceğim yoksa gerçekten günahımdan pişman oldum da Allah'ın affediciliğine mi sığınacağım?"

Bu haldeyken öncelikle insanın günahını itiraf etmesi gerekir. Sonra bundan dolayı derin bir pişmanlık duyması, bundan sonra da artık bir daha günah işlemeyeceğine dair Allah'a söz vermesi bunun için azimli olması gerekir. Ancak bazı günahlar vardır ki direkt muhatapla ilgilidir. İftira, hakaret, gıybet, onur kırma, haksız yere malını, parasını alma vb... İşte böyle kul hakkını ihlal eden durumlarda Allah'tan af dilenmesi gerektiği gibi, ilgili şahısın maddi bir hakkı varsa onu geri iade etmek manevi haklarla ilgili olarak da ayrıca helallik almak gerekir.

Tevbenin en önemli şartı şüphesiz ki samimiyettir. Allah'ın Tahrir Suresi'nin 8. Ayetinde bize öğrettiği gibi "Tevbe-i

Nasûh" ile yani "samimi ve içten bir tevbe" ile Allah'a yönelmemiz gerekmektedir. Samimiyetle yapılan tevbelerden Allah'ın çok hoşnut olacağı ve bunları kabul edeceği ayetlerde ve hadislerde bildirilmiştir. Bir ayette şöyle buyrulmuştur: "Ancak tövbe edip durumlarını düzeltenler ve gerçeği açıkça ortaya koyanlar kurtulmuşlardır. Çünkü ben onların tövbelerini kabul ederim. Zira ben tövbeleri çok kabul ederim, çok merhamet ederim." (Bakara 2/160)

Peygamber efendimiz de "Günahlarından tevbe eden kimse, hiç günah işlememiş gibidir." (İbn-i Mace, Zühd 30) buyurmuştur. Öte yandan yapmış olduğumuz iyilikler de günahlarımızın silinmesine vesile olur.

Tevbe etmenin zamanı ve mekânı yoktur. En kısa zamanda yapılması iyi olur. Aniden hastalığın ve ölümün gelmesi tevbe etmeyi imkânsız hale getirebilir. Unutulmamalıdır ki üzerinde ısrar edilen küçük günahlar da insanın kalbinin, nefisinin kabuk bağlamasına ve günah işleme alışkanlığının artmasına sebep olur. Kalbin bu alışkanlığından vazgeçmesi çok zor olur. Sevgili Peygamberimiz: "Kul bir günah işlediğinde, kalbinde siyah bir nokta belirir. Eğer o, günahından tövbe edip uzaklaşırsa kalbi arınır. Tevbe etmeyip günah işlemeye devam ederse, o siyah nokta büyür ve nihayet kalbin her tarafını kaplar" (İbn-i Mace, Zühd 29) buyurmaktadır.

Bir de "Ne de olsa artık kurtuluşum yok, Allah beni affetmez!" diyerek kendini tevbe etmekten alıkoyanlar vardır ki tam da burada yazımızın başında sorduğumuz soruya dönelim; "Sizce insanın kendine en büyük zulumü nedir?" Cevap: Kişinin Allah'ın emir ve yasaklarını çiğnemesi, üstelik de günahlara dalarak Allah'ın rahmetinden ümidini kesmesidir. Bundan kurtulmanın yolu ise, samimi bir tevbedir. Unutma! Tıklatmadığın kapı açılmaz!

el-Musavvir / el-Ğaffar

•• Handan Yalvaç Arıcı

"Emek ver, kulak ver, bilgi ver ama BOŞ VERME!" Emek olmadan, kulak duymadan, bilgiyle dolmadan insan kendini, yaşadığı âlemi keşfedemiyor. Bu sayımızda Rabbimizin "el-Musavvir" ve "el-Ğaffar" isimlerini tanıyarak zihin ve gönül dünyamızda nasıl keşifler olacağını görmek için emek ve kulak vermeye ne dersiniz?

el-MUSAVVİR: Kur'an'da sekiz defa geçen bu özel ve güzel isim; her yarattığı varlığa benzersiz şekil ve özellik veren, eşsiz tasarımcı manalarına gelmektedir. Allah her yarattığı varlık için özel bir tasarım yapmıştır. Eşsiz ve mutlak tasarım O'na aittir. Yarattığı bütün varlıklara kendi türlerinden, kendi cinslerinden daha farklı bir özellik vererek mutlak tasarım sahibi olduğunu ilan etmektedir.

el-Musavvir isminin bir yansıması olarak milyarlarca insan, birbirinden farklı renk ve şekle sahiptir. Birbirine çok benzediğini düşündüğümüz insanların suretlerinde bariz farklılıklar görürüz. Uzak Doğunun insanları, bize birbirinin aynı, hepsinin gözleri çekik gibi gözükseler de yakından baktığımızda ne kadar farklı olduklarını anlarız. Bütün toplumların bireyleri fiziksel ve davranışsal olarak kendi toplumlarına ait izler taşıya da kendilerini diğerlerinden ayırt edecek bireysel özelliklere sahiptir.

Göklerde uçan kuşlara, denizdeki balıklara, gözle zor görülen küçücük böceklere dikkatle baktığımızda her birinin ne kadar da farklı renk ve şekillerinin olduğunu görürüz.

Rabbimiz kuşu, balığı, atı, kaplumbağayı farklı suretlerde yarattığı gibi her birine kendi cinsleri arasında ayırt edilebilecek özel nitelikler vermiştir. Binlerce kara hayvanı içinde zebraları düşünelim. Zebralar siyah beyaz çizgileriyle, özel tasarım pijamalarıyla bilinen hayvanlardır. Her zebranın üzerindeki çizgiler diğer zebralarından farklıdır. Böylece

kalabalık sürüler içinde zebralar birbirlerini kolaylıkla tanırlar. Aynı zamanda zebralar bir sürü haline geldiklerinde bu çizgiler özel bir şekil oluşturarak onları düşmanlarından uzak tutar. Rabbimiz kâinattaki her varlığa sadece o varlığa özgü bir şekil vermemiş aynı zamanda farklı şekilleri, renkleri olan varlıkların bir araya gelerek bütünde farklı bir resim meydana getirebilecekleri özel şekiller lütfetmiştir.

el-Musavvir isminin yansıdığı yerlerden biri de insanın ruhuna huzur veren bitkiler, çiçeklerdir. Araştırmalara göre dünyamızda yaklaşık 400 bin çeşit bitki olduğu bilinmektedir. Bu bitkilerden menekşelerin ise 400'den fazla çeşidi tespit edilmiştir. Uzun ömürlü menekşelerin yaprakları, kalp biçimine benzemektedir ve bu yapraklar düzensiz şekilde dizili olduğu için çiçekleri asimetrik bir görünüm sergilemektedir. Menekşeyi diğer bitkilerden ayıran asimetrik olan çiçekleridir. Bu güzel çiçeğin mor, mavi, beyaz, sarı, pembe gibi birçok rengi mevcuttur. Küçük yaprakları olan menekşenin 400'den

fazla çeşidinin olması, 400'den fazla şeklini olduğunu göstermektedir. Minicik, narin bir çiçeğin yüzlerce şeklinin olması el-Musavvir isminin dünyadaki yansımalarından sadece bir tanesidir.

el-Musavvir ismi sadece fiziki dünyamıza yansımaz. Zihnimizdeki düşüncelere, kalbimizdeki duygulara, olaylara verdiğimiz tepkilerimize de yansımaktadır. Her insanın kendine özgü fiziksel bir şekli olduğu gibi kişiliğine ait farklı şekilleri vardır. Birbirlerine ne kadar çok benzerlerse benzesinler tek yumurta ikizlerinin bile duygu, düşünce ve davranışları birbirinden çok farklıdır. Her şeklin içinde farklı şekillerin barındığını ve bu şekilleri yaratanın Allah olduğunu bilmek insanın düşüncesine yeni ufuklar açacaktır. Yeryüzündeki her varlığın görünen, görünmeyen şekillere sahip olması, bize her şeyde imzası olan özel TASARIMCI'YI anlatmaktadır. Bu sebeple insanların şekillere yüklediği anlamlarla bakmamak gerekir. İnsanların belli kalıplar içerisinde gördüğü her şeklin kendine özgü derinliği, farklılığı olduğu düşünülmelidir.

el-Musavvir olan Allah öyle bir kudretin sahibidir ki; bildiğimiz, bilmediğimiz, gördüğümüz, görmediğimiz her varlığa hem görünen hem de görünmeyen farklı şekil ve farklı özellikler vermiştir. Her varlıkta gördüğümüz farklılıklar Allah'ın el-Musavvir isminin tecellisidir. Bunu bilmek bize her varlık için ön kabul oluşturur, hoşgörülü olmayı, farklılıklara saygı göstermeyi öğretir.

el-ĞAFFAR: Kur'an'da beş defa geçen el-Ğaffar ismi mağfireti çok olan, bağışlaması mutlak ve sonsuz olan, günahları örten ve bağışlamaktan bıkip usanmayan manalarına gelmektedir. Kurşun vb. herhangi bir zarara karşı başı korumak için başa geçirilen "Miğfer" de aynı kökten gelmektedir. "Mağfiret etmek" günahı örtmek ve günahı korumak demektir. Kelimenin kökünde örtmek, perdelemek, düzeltmek ve korumak manası vardır. Kişinin günahlarını örtmek onu korumaktır, kişiyi günahlardan korumak günah eylemlerinin üstünü örtmektir.

el-Ğaffar ismi insandaki ümit kaynağını sürekli canlı tutan bir isimdir. Bu özel ve ümit kaynağı isim, mübalağalı ismi faildir. Yani sürekli affeden, affetmekten vazgeçmeyen anlamına gelmektedir. el-Ğaffar ismiyle Rabbimiz, günahların büyüğüne küçüğüne, sayısal çokluğuna bakmadan kulunu affetmektedir. Kul ne kadar çok günah işlerse işlesin, ne kadar çok hata yaparsa yapsın samimiyetle tövbe ettiği zaman onun günahlarını, hatalarını el-Ğaffar isminin tecellisiyle affeder. Öyle affeder ki; günahlarını bir daha ne dünyada ne ahirette ortaya çıkarmaz, hepsinin üstünü örter.

Kur'an'da affetmekle ilgili 3 kavram vardır: Af, Safh ve Gafr. Bunlardan "Af", suçlunun suçunu yüzüne vurmak, suçundan dolayı kınamak ama ceza vermemektir. "Safh", suçlunun suçunu yüzüne vurmak ama suçundan dolayı kınamak ve ceza da vermemektir. "Ğafr" ise, suçlunun suçunu yüzüne vurmak olmadığı gibi kınamak ve ceza vermek de yoktur.

Allah "ğafır" ettiği zaman, mağfiret ettiği zaman bir daha kulunun yaptığı günahı hatırlamasına, mahcup olmasına, gönlünün incinmesine izin vermez. Allah'ın el-Ğaffar olması, kul tövbe ettiği zaman onun işlediği günaha ceza vermemesi, kulunu kınamaması, kulunun yüzüne günahını vurmaması yanında, günahının üzüntüsünü ve pişmanlığını hissetmesine dahi izin vermemesidir.

Hep birlikte düşünelim, sevdiğimiz bir arkadaşımızın hoşuna gitmeyecek hatalı bir davranış yapsak, o arkadaşımızı üzsek, acaba arkadaşımız bizi kaç defa affedebilir? Belki bir, belki iki, belki üç, belki birkaç defa daha. Hatta arkadaşımız bizi affettiği halde ara sıra yaptığımız yanlış bizim yüzümüze vurabilir. Peki biz arkadaşımızı yaptığı yanlıştan dolayı en fazla kaç defa affedebiliriz? İnsanoğlu kendine yapılan hatalara karşı kendini korumak için çok sınırlı davranmaktadır. Ama Rabbimiz aynı hatayı, günahı binlerce kez işleyen kulunu affedeceğini söylemektedir.

Rabbimizin el-Ğaffar isminin yansımaları pek çok hadisede görmek mümkündür. Bunlardan biri Asr-ı Saadette yaşanan şu olaydır. Hepimizin bildiği gibi Uhud Savaşında, Vahşi diye bilinen bir köle, Hz. Peygamber'in çok sevdiği amcası Hz. Hamza'yı şehit eder. Bu olaydan bir süre sonra Vahşi, yaptıklarından pişmanlık duyar ve Bazı kaynaklarda anlatıldığına Hz. Peygamber'e bir mektup

yazar. "Ben Müslüman olmak istiyorum. Ama Kuran'da "Onlar, Allah ile beraber başka bir ilâha kulluk etmeyen, haksız yere, Allah'ın haram kıldığı cana kıymayan ve zina etmeyen kimselerdir. Kim bunları yaparsa ağır azaba uğrar." (Furkan 25/68) ayeti beni İslam'dan men ediyor. Zira ben sayılan bu üç günahın hepsini yaptım. Benim için bir tövbe imkânı var mı?" Bunun üzerine Furkan Suresi'nin 71. Ayeti nazil olur. "Kim de tövbe eder ve salih amel işlerse işte o, Allah'a, tövbesi kabul edilmiş olarak döner." Hz. Peygamber amcasını şehit eden kişiye bu ayeti yazıp gönderir.

Vahşi affedileceği konusunda tereddütlü olduğunu belirterek bir mektup daha yazar ve duygularını şöyle ifade eder: "Bu ayette iyi amel yapma şartı var. Ben iyi işleri, amelleri belki yapamayabilirim. Başarılı olabilir miyim bilmiyorum." Bu mektuptan sonra Hz. Peygamber Nisa Suresi 48. Ayeti Vahşi'ye yollar. "Şüphesiz Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz. Bunun dışında kalan (günah)ları ise dilediği kimseler için bağışlar. Allah'a şirk koşan kimse, şüphesiz büyük bir günah işleyerek iftira etmiş olur." Vahşi bu ayet üzerinde düşünür ve mağfiret edilmesi için bir şart olduğunu düşünür ve Hz. Peygamber'e mektup yazar: "Bu ayette de Allah'ın dilediğine mağfiret eder şartı var. Allah beni bağışlamayı diler mi, dilemez mi bilmiyorum"

Ve ümitleri diriltiren bir ayet nazil olur. Vahşi'nin yüreğinde katmer katmer oluşan günah yarasına Allah'ın el-Ğaffar isminin tecellisi şifa olur. "Ey kendilerinin aleyhine aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları affeder. Çünkü O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Zümer 39/53)

el-Ğaffar ismi yapılan hatalardan, günahlardan pişman olan kişi için bir ümittir, bir tesellidir. Bu isim bize kimseyi günahından, hatasından dolayı küçümsememeyi, dışlamamayı öğretmektedir. Bir kişinin günahına şahit olabiliriz ama tövbesine şahit olamayabiliriz. Bir kişi yaptığı hatadan samimiyetle tövbe eder ve o hatayı bir daha yapmamaya niyet ederse Allah o kulunu hem affedecek hem de o hatadan koruyacaktır. Çünkü Allah el-Ğaffar olandır ve çok merhamet edendir.

Dilde Hafif, Mizanda Ağır Bir Dua: “Sübhânallah!”

●● Hatice Ermiş Özdemir

Hangi duanın kalbine dokunacak olsak bizi sarıp sarmalayacak muhteşem güzelliklerle buluşuruz. Ya bir eksik tarafımızı onarır ya da tamamlanmış gibi gördüğümüz ama aslında şükürünü ve hamdini unutmuş olduğumuz anlarımızı hesaba çekip silkiniriz gafil duruşlarımızdan... Allah ile ilişkimizi her gün yeniden gözden geçirip dayanıksız taraflarımızı güçlendiririz vessalam...

Kalbine dokunduğumuz dualardan biri de “Sübhânallah”tır. “Sübhânallah” ne demektir bilir misiniz?

Allah’ın gücü, kudreti ve yarattığı güzellikler karşısında hayret ve hayranlık içerisinde kendi acizliğimizi, zayıflığımızı görüp Allah’ı yüceltmek niyetiyle; “Ya Rabbi sen her türlü eksiklikten, noksanlıktan ve ku-

surdan uzaksın!” demektir. “Sübhânallah” dediğimizde her yerde ve her şeyde Rabbinin kudretine şahitlik etmiş oluruz.

Bu çok değerli kelimeye dilini ve kalbini alıştıranlara peygamberimizin müjdesi var. Bir gün başta Ebû Zer olmak üzere Muhacirlerin fakir olanları Peygamberimize gelerek şöyle dediler: “Ya Resulallah, varlık sahipleri yüksek dereceleri ve ebedi nimetleri alıp gittiler. Onlar da bizim gibi namaz kılıyor, bizim gibi oruç tutuyorlardı ancak onlar sadaka veriyordu, biz veremiyoruz. Onlar köle azat ediyordu, biz edemiyoruz.”

Sahabelerini dinleyen Peygamberimiz şöyle buyurdu: “Ben size bir şey öğreteyim mi? Onunla, sizi geçenlere yetişir, sizden sonrakileri de geçersiniz. Şu öğreteceğim şeyi yapanlar dışında hiç kimse

sizden daha faziletli olamaz. Her namazdan sonra otuz üç kere ‘Sübhânallah’, otuz üç kere ‘Elhamdülillah’, otuz üç kere ‘Allahüekber’ dersiniz, tamamı 99 eder. Yüzüncüde de, ‘Lâ ilahe illallahu vahdehû lâ şerike leh, lehül mülkü ve lehül hamdü ve hüve âlâ külli şey’in kadîr’ dersiniz, günahlarınız denizin köpüğü kadar da olsa, affolunur.” (Müslim, Mesacid 146; Ebû Dâvud, Vitir 2)

Bu nedendir ki Efendimizin; “Dilde hafif mizanda ağır” dediği “Sübhânallah” duasını her gün namazların sonunda yaptığımız tespihlerde zikretmekteyiz.

“Sübhânallah” duasının önemini öğrendiğimize göre bundan sonra namazlardaki tespihlere önem vereceğiz, bunları terk etmemeye özen göstereceğiz.

Bundan böyle hayranlık duyduğumuz, takdir ettiğimiz, hoşumuza giden güzellikler ve başarılar karşısında “Yuh!” vb. sefil ifadeler kullanmayacağız. Bunların yerine bütün güzelliklerin, başarıların, hayranlık duyulacak eserlerin gerçek sahibinin Allah olduğunu bilecek ve “Sübhânallah!” diyeceğiz. Sonra da o güzelliği ve başarıyı kim ortaya koymuşsa onu yürekten tebrik edeceğiz.

Her şeyden önemlisi de kâinattaki olağanüstü varlıkları, olayları, mükemmel

düzeni ve işleyişi fark edip bunları yaratan Allah’ı “sübhânallah!” diyerek yücelterek imanımızı güçlendireceğiz.

Dileğim odur ki kalbimizden geçen ve dilimize yansıyan dualar yalnızca kelimedede kalmayın ve kelimenin ötesinde kalbimizde köklü bir yer edinsin de hayatımızda onca yer kaplayan lüzumsuz işlerin esiri olmayalım...

Dünyanın Takdir Ettiği Müslüman Bilgin: Muhammed el-Battani

●● Özlem Şahin

Çağın en büyük astronomu olarak gösterilen ve bir matematik dehası olan Müslüman bilim insanı Muhammed el-Battani (858-929) şöyle demiştir: "Astronomiyle ilgili somut, algılanabilir ve denenebilir olay ve nesnelere dikkatimizi vererek, gözlem yaparak ve onlar hakkında derinlemesine düşünerek Allah'ın birliğini ispatlamak ve Yaratıcının gücünün boyutunu fark etmek mümkündür."

Bilim dünyasını düşününce aklımıza sadece Batılı isimler gelmesin. İslam coğrafyasında yetişen dehalar, Batı'ya bilimsel konularda rehberlik ettiler, onların çalışmalarına zemin hazırladılar. Dünyaya çok kıymetli eserler bıraktılar. Muhammed el-Battani de bu bilginlerden biridir. Asırlar önce trigonometriyi bulmuş ve Batı'ya öğretmiştir.

Muhammed el-Battani, Dünyanın ilk üniversitesinin kurulduğu Harran'da doğdu. İbadetlerine düşkün dindar bir kişi olarak bilinirdi. Çalışmalarının öncelikli amacı, Rabbinin bilmektir. İlk önemli çalışmalarına Rakka'da kurduğu rasathane de başlamıştır. Güneş ve ayın görülebilen çaplarında yıl boyunca meydana gelen değişimleri yeniden ölçmüştür. Dünya ile Güneş arası ndaki uzaklıkların değiştiğini tespit etti. Dünyanın ekseninin eğik olduğunu buldu. Astronomi çalışmalarında matematik ve geometriden faydalanan ilk kişi oldu. Trigonometrideki sinüs, kosinüs, tanjant ve kotanjant kavramlarını geliştirerek dereceli bir tablo oluşturdu. Güneş saati hesaplamalarında da bu tabirleri kullandı. Yıldız kataloğunu hazırlayarak, 489 yıldızı sınıflandırdı. Hazırladığı astronomik tablolar yüzyıllar boyunca en doğru değere sahipti. Güneş yılı ve mevsimlerin uzunluğu gibi önemli astronomik ölçümleri, büyük bir hassaslıkta hesaplamıştır. Ayın güneş etrafında dönmesini 365 gün, 5 saat, 46 dakika 32 saniye olarak tespit

etti. O çağda ve o koşullarda, günümüzde yapılan hesaplara bu kadar yakın bir hesaplama, Battani'nin olağanüstü yeteneğinin bir kanıtıdır.

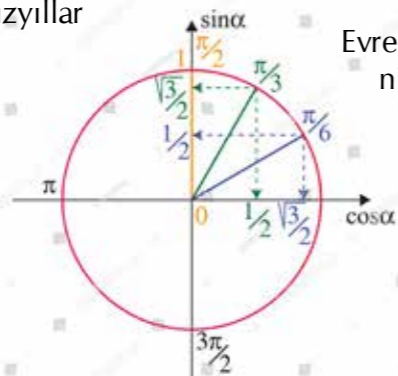
Kiblenin dünyanın farklı yerlerinde doğru hesaplanması için araştırmalar yaparak, kible doğrultusunu belirledi. Tespitlerini yaparken kendi geliştirdiği güneş saatini kullandı. Güneş ve ay tutulmalarını da yine kendi geliştirdiği aletlerle izledi.

Battani, Ortaçağda kitapları Latince'ye çevrilen ilk Müslüman bilim insanı oldu. Eserleri, Avrupa'da birçok akademide okutulan en değerli kitaplar arasında yerini aldı. Batı dünyasının değerini ortaya koymak için Ay'daki bir bölgeye Albategnius ismini vermiştir. Albategnius, el-Battani'nin Batıda bilinen ismidir..

Biz Müslümanlar için bilimi teşvik eden emirler, evrenin anlaşılabilir olarak yaratıldığının, bizim de evreni anlayabilecek bir yaratılışa sahip olduğumuzun kanıtıdır. Allah'ın benzersiz sanatını anlamamız, yaratılışımızın başlıca gayelerinden biridir. Kur'an-ı Kerim'de bu konuya önemle vurgu yapılmıştır.

Evrende keşfedilmeyi bekleyen daha nice gizemler var. Belki bir gün siz de, insanlığa bilgi hazinesi sunacak bilim insanlarından biri olursunuz. Ülkemiz adına sizlerle gurur duyarız.

Eyvallah...

Ka'b bin Malik

●● Ebru Keskin

"...Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti..."

Hayat imtihan demektir. İnsan kusurludur hata yapar, en iyiler de yanılır. En güvenilen de yanlış düşer. Peki, hata yaptığımızda vaz mı geçmeliyiz kendimizden? Allah hata yaptık diye vazgeçer mi bizden? Çamura bulaştıysak nasıl temizleniriz?

Ka'b bin Malik, Medineli bir sahabi idi. İslamiyet öncesinde Medine halkının en iyi beş şair arasında saydığı kişiydi. Bir evin bir oğlu olduğu için eğitimine çok önem verilmişti. Şiirleri, dilini muazzam kullanışı herkes tarafından bilinirdi. Bu nedenle Medine'de Evs ve Hazreç kabileleri arasındaki anlaşmaları da genellikle ona yazdırırlardı. Yeryüzünün İslamiyet'le şereflenmesinin ardından Medine'den gelip Efendimiz ile II. Akabe Biatı'nda sözleşen Ensar arasındaydı. Müslümanlar hicret ettikten sonra her Muhaciri bir Ensar ile kardeş ilan eden Efendimiz, Ka'b bin Malik'i de Talha bin Ubeydullah ile kardeş ilan etmişti. O günden sonra Efendimizin yanından ayrılmayan Ka'b b. Malik, Bedir hariç bütün seferlere katılmış, hatta Uhud savaşında Peygamberimiz onun zırhını o da Peygamberimizin zırhını giymişti. Şairlerle ilgili ayet indiğinde, Ka'b, kendi durumunu sormuştu hemen. Peygamberimiz de şairle-

rin, dilleriyle düşmana ok attığını söyleyerek onun içini ferahlatmıştı. Ka'b, bundan sonra Peygamber'in üç şairinden biri olarak kâfirlerle diliyle ok atar olmuştu.

Zaman geçti İslam, fetihlerle güç kazanmaya başladı. Mekke artık Müslümanların hâkimiyeti altındaydı. Kısa bir zaman sonra Efendimiz, Bizans'ın büyük bir ordu ile üstlerine geldiğini öğrendi. Daha önce orduya nereye gideceklerini söylemeyen Peygamberimiz bu kez, rotayı bildirdi ve hazır olunmasını istedi. İşte bu seferi biz daha sonra Tebuk olarak bilecektik ve bu sefer vesilesiyle ortaya çıkan mühim olaylar Tevbe suresinde yer bulacaktı.

O zamanlarda Ka'b bin Malik, bir ayete konu olacağını elbette bilmiyordu. Peygamberimiz sefer hazırlıkları için emir verdiğinde, Arabistan'ın en sıcak ve kurak zamanlarıydı. Kıtık ve açlık sınavlarından sonra fetih, bazı insanları rehavete sürüklemişti. İnsanlar mazeret bildirerek savaşa katılmaktan geri durmaya çalıştılar. Bu durum Ayet-i Kerimede şu şekilde yer aldı:

"Ey iman edenler, ne oldu ki size, Allah yolunda savaşa kuşanın denildiği zaman,

yer(iniz)de ağırlaşmış kaldınız? Ahiretten (ca-yıp) dünya hayatına mı razı oldunuz? Ama ahirettekine (göre), bu dünya hayatının yararı pek azdır.” (Tevbe 9/38)

“Allah’ın elçisine muhalif olarak (savaştan) geri kalanlar oturup-kalmalarına sevindiler ve Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihat etmeyi çirkin görerek: “Bu sıcakta (savaşa) çıkmayın” dediler. De ki: “Cehennem ateşinin sıcaklığı daha şiddetlidir.” Bir kavrayıp-anlasalardı.” (Tevbe 9/81)

Bir grup sahabe de vardı ki durumları müsait olmadığı, binekleri bulunmadığı halde Peygamberimizle sefere çıkabilmek için yalvarıyorlardı. Ancak Efendimiz yeterli binek olmadığını söyleyip katılamayacaklarını izah edince koca yürekli sahabiler mescidin bahçesinde uzun süre gözyaşlarına boğuldular. Bu ihlas dolu istek de gelecek nesillere örnek kalması için ayet ile sabitlendi:

“Bir de (savaşa katılabilecekleri bir bineğe) bindirmen için sana her gelişlerinde “Sizi bindirecek bir şey bulamıyorum” dediğin ve infak edecek bir şey bulamayıp hüznlerinden dolayı gözlerinden yaşlar boşana boşana geri dönenler üzerinde de (sorumluluk) yoktur.” (Tevbe 9/92)

Hiz. Ömer, Hiz. Ebubekir, Hiz. Osman varlıklarının neredeyse tamamını orduyu donatmak için harcadılar. Bu sırada Ka’b bin Malik, hazırlık işlerini erteleyip duruyordu. Nasıl olsa hazırlanırım, uzun zamandır ikinci bir devem yoktu, bu sefer elim bol son gün de olsa yetişirim diye düşünüyordu. Bu durum ordu sefere hazırlanırken de, yola çıkarken de devam etti. Ka’b bin Malik’in nefsi onu oyalayarak seferden uzak tutuyordu. Nitekim daha sonra ordu sefere çıktığında “deveme atlayıp yetişsem mi” diye düşünüp vazgeçtiğini itiraf edecekti.

Sefer dönüşü Peygamberimiz âdeti olduğu üzere Mescitte iki rekât namaz kılıp ashap ile hemhal oluyordu. Sefere katılmayan 80 kişi sırayla mazeretini belirtiyordu. Herkes evini, çocuğunu, hastalığını bahane gösteriyordu. Ancak ayet, bunların yalan söyleyerek durumu kurtarmaya çalıştıklarını bildirmişti:

“Onlara döndüğünüzde, size mazeret beyan edeceklerdir. De ki: “Mazeret beyan etmeyin. Size kesinlikle inanmayız. Çünkü Allah bize sizin durumunuzu bildirdi. Bundan böyle davranışlarınızı Allah da Resûlü de görecektir.” (Tevbe 9/94-95)

Peygamberimiz gerçeği bilmesine rağmen kimsenin yalanını yüzüne vurarak mahcup etmedi. Ve en son Ka’b bin Malik ile iki arkadaşı huzuruna geldiler. Hiçbir seferden, savaştan kaçmayan sahabenin bu seferde olmayışı kendisini üzmüştü. Sordu : “Ey Ka’b neden gelmedin?” Büyük bir hüznle dolmuş olan Ka’b, diğerleri gibi bahane uydurmaktan imtina etti ve cevap verdi: “Ey Allah’ın Resulü! Ben kelimeleri güzel kullanırım. Eğer karşımda sıradan bir insan olsaydı, onu elbette tatlı dilimle kandırırdım. Ancak sana yalan da söylesem Allah doğruyu bildirecektir. Benim hiçbir mazeretim yok, nefsim uydum ve gelmedim. Ancak geride münafıklar ile kalınca çok pişman oldum. Cezam ne ise razıyım” Dedi. Başka iki sahabe de aynı dürüstlükte oldular. Efendimiz haklarında hüküm gelene kadar beklemelerini söyledi. Ve ceza olarak Müslümanların kendileri ile konuşması yasaklandı.

Ka’b bin Malik, mescide namaz kılmaya gidiyor selam veriyor kimse almıyordu. Efendimizin yanında namaza duruyor, göz göze gelmek için çaba sarf ediyor ancak Allah Resulü gözlerini kaçırıyordu. En yakın arkadaşları, akrabaları onu görmezden geliyordu. Bir süre sonra eşlerinin de kendilerinden uzak durması emri gelince Ka’b bin Malik ve iki arkadaşı iyice yalnız kalmışlardı. Kimse onlara hakaret etmiyor, aşağılamıyor, sadece görmezden geliyordu. Bu durum devam edeli neredeyse kırk gün olmuştu ki bir gün Ka’b bin Malik pazara çıktı. Pazarda bir elçinin kendisini bağıra çağıra aradığını duydu. Yanına vardığında elçi kendisine Gassânî hükümdarından bir not ilettili. Gassânî hükümdarı Ka’b bin Malik’in haksızlığa uğradığını, kıymetinin bilinmediğini, eğer isterse Hristiyanlık ile yönetilen Gassani topraklarında huzur içinde yaşayabileceğini söylüyor onu davet ediyordu. Bu durum Ka’b bin Malik’e kırk gündür başına gelenden daha ağır geldi.

“Ya Rabbi ben Hristiyanlıktan davet alacak kadar mı kötü oldum” diyerek ağladı ve mektubu hemen yaktı. Küsmedi İslam’a, ‘yaptığım nedir ki bu kadar cezalandırılıyorum’ demedi. ‘Başkaları neler yaptı hemen affedildi ben neden bu zulmü çekiyorum’ demedi. Kendisine gelen, ‘İslam’ı terk et sana dünyayı verelim’ vaadini bir saniye bile düşünmedi.

Cezasının ellinci gününü yaşayan Ka’b, evinin damında sabah namazını kılıyor ve yine gözyaşları içinde dua ediyordu. Bir sahabe koşarak ve haykıarak kendisine doğru geliyordu. “Müjde Ka’b, müjde! Efendimiz seni Mescitte bekliyor, müjde !” Ka’b bin Malik ömründe bundan daha güzel bir an yaşamamıştı. Koşarak ama bu kez sevinç gözyaşları içinde Efendimizin huzuruna vardı. Herkes ona sarılıyor tebrik ediyor, sevinçten onunla birlikte ağlıyordu. Peygamberimiz ayeti kerimeyi okudu:

“Andolsun Allah, Peygamberin, muhacirlerin ve Ensar’ın üzerine tevbe ihsan etti. Ki onlar -içlerinde bir bölümünün kalbi neredeyse kaymak üzereyken- ona güçlük saatinde tabi oldular. Sonra onların tevbelerini kabul etti. Çünkü O, onlara (karşı) çok şefkatlidir, çok esirgeyicidir.” (Tevbe 9/117)

(Savaştan) Geri bırakılan üç (kişiyi) de (bağışladı). Öyle ki, bütün genişliğine rağmen yeryüzü onlara dar gelmişti, nefisleri de kendilerine dar (sıkıntılı) gelmişti ve O’nun dışında (yine) Allah’tan başka bir sığınacak olmadığını iyice anladılar. Sonra tevbe etsin-

ler diye onların tevbesini kabul etti. Şüphesiz Allah, (yalnızca) O, tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir.” (Tevbe 9/118)

Ayeti duyan Ka’b bin Malik bütün mal varlığını dağıtmaya karar verdi sevinçten, ancak Efendimiz bir bölümünü kendisine ve ailesine bırakmasını söyledi. O günden sonra gücü ve ömrü yettiğince İslam için hem şiiirleriyle hem bedeniyle savaştı. Hatta ilerlemiş yaşına rağmen İstanbul’un fethi için sefere katıldığı ve Ebu Eyyub el-Ensari gibi İstanbul surlarının dibinde Rabbine kavuştuğu söylenir. Kabrinin de yine Eyüp Sultan semtinde Ka’b bin Malik türbesinde olduğu kaynaklarda geçmektedir. Allah Ondan razı olsun.

Ka’b bin Malik, bize hata yaptığımızda nasıl bir yol izleyeceğimizi göstermiştir. Hatamızdan nasıl pişmanlık duyacağımızı, samimiyetle tevbe edip, çektiğimiz sıkıntıya rağmen sabırla beklediğimizde nasıl affolaçacağımızın şifrelerini bırakıp gitmiştir. İnsan muhakkak hata yapar, Müslüman elbette yanılır. Kendimizden beklemediğimiz, bizi sevenlerin, ‘asla yapmaz’ dediği şeyleri yaptığımız olur. Nefsimize yenildiğimiz, aklımız başına geldiğinde de durumu düzeltmek için geç kaldığımız olur. Ancak Hiz. Âdem’den bu yana geçerli en temel kural şudur, hata yapabiliriz ama hatamızı yalanla örtmeyiz. Kabul eder, af dileriz. Bu, bizim İblis ile aramızdaki temel farktır. Bir Müslüman çamura bulaşabilir, hatta batabilir de Allah muhafaza. Ama asla çamura yatmaz!